

Z Ilyo Cup 2019 Košice si taekwondisti vybojovali opäť víťazný pohár v poomsae

Cez víkend 16. - 17.2019 sa konala medzinárodná súťaž v kategórii zápas a poomsae Ilyo Cup v Košiaciach. V sobotu 16.11.2019 si naši štyria taekwondisti zmerali sily v zápase, kde sa najviac darilo P. Paukovi a vo finále si vybojoval

1. miesto. Úspešnými boli i T.de Buhr, T. Vrbiar, ktorí sa umiestnili na cennom 2. mieste. M. Piaterovi sa v zápase nepodarilo prebojovať do finálových bojov, nakoľko natrafil na skúsených súperov, ale i napriek tomu získal pekné 3. miesto.

V mene TKD klubu Hnúšťa - Tisovec ďakujeme za výbornú prezentáciu klubu, ako aj miest Hnúšte i Tisovca.

Zdroj:tkdhnusta

Tisovský mesačník

12

XXIX. ROČNÍK

DECEMBER 2019

cena 0,25 €

DECEMBROVÉ POZVANIA:

12.12.Čertovsky dobré Vianoce

16,00 - program žiakov Základnej školy Dr. V. Clementisa v kinosále

Vstupné nad 15 rokov: 1,-€

13.12. Daxnerov Tisovec

viac na s. 10

17.12. Vianočný koncert ZUŠ

16,30 - koncert žiakov a pedagógov v kinosále

31.12. Víťanie nového roka

23,00 námestie

Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobotě
Banskobystrický samosprávny kraj
Mesto Tisovec

vás pozývajú na XXXIX. ročník
regionálnej prehliadky speváckych zborov dospelých

DAXNEROV TISOVEC

13. decembra 2019 o 18,00 hod.
v spoločenskej sále MsKS v Tisovci

Účinkujú:
Cantica Collegium Musicum Martin
Mužský spevokol Dr. S. DAXNERA, Tisovec
Ženský spevokol Tisovec
VOKÁLNE KVARTETO, Rimavská Sobota
BONA FIDE, Rimavská Sobota
Miešaný spevácky zbor BLAHA LUJZA, Rimavská Sobota
QUIRIN, Banská

Serievočné podujatie:
17.00 Hlásenie vncov pri buste Dr. Samuela Daxnera
17.30 VIANOČNÁ NÁLADA - predná výstava výrobkov ľudových remeselníkov

Oznam

**Od 1.januára 2020 bude
pohrebné služby v Dome
smútku Tisovec
prevádzkovať firma
Eurodecor - Anubis
telefonický kontakt:
0918 651 033**

Mestské lesy Tisovec s.r.o.

oznamujú všetkým záujemcom o palivové drevo,

že od 1.12.2019 prijímajú objednávky na dodávku palivového dreva na rok 2020. (maximálne 10prn/5,5m3/na dom).

Cena dreva:

- listnaté palivo 1prn/30€ s DPH

- ihličnaté palivo 1prn/20€ s DPH

Doprava 1prn/5€ s DPH

Listnaté palivo v dĺžkach 51€/m3 s DPH (vrátane dopravy)

Ihličnaté palivo v dĺžkach 29€/m3 s DPH (vrátane dopravy)

Objednávky prijímame osobne, telefonicky na čísle 5494 564 alebo mailom: lesy@stonline.sk

So smútkom v srdci oznamujeme širokej verejnosti, že 20.11.2019 nás opustil bývalý študent tisovského štátneho gymnázia, žiak tunajšej hudobnej školy Maestro Prof. Ján Valach, dirigent, hudobný skladateľ, organista a pedagóg žijúci v belgických Antverpách. Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

INZERCIA

Predám dvojizbový byt po generálnej oprave s garážou na Francisciho ulici. Info.: 047 5494 201

Slávnostné prijatie jubilantov

Čas je neúprosný. Darmo ho chceme chytiť za ruku, aby na chvíľu spomalil. Detstvu dáva veselosť, mladosti ideály. A keď sa život zaplní rokmi, dáva človeku hĺbku spomienok a široké srdce. V duchu spomienok sa nieslo aj piatkové popoludnie 15. novembra 2019, keď primátorka mesta a členovia Komisie ZPOZ Človek - človeku pri Mestskom zastupiteľstve v Tisovci privítali v obradnej sieni mestského úradu jubilantov, ktorí v tomto roku oslávili alebo oslavia svoje okrúhle výročia života.

V roku 2019 oslavuje 65 rokov života 60 jubilantov, 70 rokov 66 jubilantov, 80 - 14 jubilantov, 90 rokov života 6 jubilantov a viac ako 90 rokov života oslávilo 16 jubilantov. Spolu je to 162 jubilujúcich. Naše pozvanie prijalo dovedna 64 jubilantov. Všetci prítomní jubilanti, ktorí si zo stretnutia odniesli aj malú pozornosť, prežili príjemný čas pri hudbe, speve, umeleckom slove, príhovoroch, gratuláciách, ale aj dobrom vítku a občerstvení. Aj touto cestou všetkým oslávencom prajeme telu zdravie, ruke pevný stisk, pokoj do srdca i nejaký ten zisk.

Aby ste každý deň začínali s chuťou narodiť sa znova a užít si krásy života. Nech ďalší rok Vášho života je plný malých šťastí, z ktorých vznikne jedno veľké a trvalé šťastie.

V závere svojho príhovoru k jubilantom primátorka mesta uviedla: *Dovoľte mi poďakovať sa Vám v mene svojom, aj v mene ostatných spoluobčanov Tisovca aj Rimavskej Pily v tento slávnostný deň za vašu celoživotnú prácu!*

Ďalšie roky, ktoré máte pred sebou, prežite obklopení láskou, úctou a pozornosťou svojich najbližších. Buďte ešte dlhé roky medzi nami šťastní. Nech sú dni Vášho zrelého veku sprevádzané vďačnosťou nás všetkých. Želám Vám, aby váš život bol naplnený dobrým zdravím, priaznivým ovzduším a spokojnosťou.

Denisa Mániová, matrikárka

Redakcia Tisovského mesačníka

**ďakuje za priazeň všetkým
čitateľom i prispievateľom
v roku 2019, všetkým ľudom
dobrej vôle želá príjemné
prežitie Vianoc a v novom roku
len to najlepšie**

Mesto Tisovec, v zastúpení Mgr. Irenou Milecovou – primátorkou mesta adresovalo Stredoslovenskej distribučnej list, v ktorom žiadalo o odborné a adekvátne vysvetlenie k nestabilnej dodávke elektrickej energie a neodkladné riešenie odstránenia týchto javov v dodávke elektrickej energie v katastrach nášho mesta.

A aká je teda odpoveď distribučnej spoločnosti?

Na základe prešetrených, zistených a uvedených skutočností našu reklamáciu (žiadosť) spoločnosť klasifikovala ako neopodstatnenú, nakoľko žiadny z výpadkov distribúcie elektriny nebol zapríčinený prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Dúfali sme, že výpadky podobného druhu sa v budúcnosti opakovať nebudú, no bohužiaľ,

nie je to tak a podľa našich informácií sa tak udialo aj 26.11.2019. Presná kópia listu i odpovede je uverejnená na webovej stránke mesta.

Sme rok po voľbách...

5. decembra uplynul rok, ako som zložila sľub na funkciu primátorky nášho mesta a zároveň sa v tento deň ujalo svojich funkcií aj 11 novozvolených poslancov.

Ak mám hodnotiť tento rok zo svojej pozície, bolo to pre mňa veľmi zložitý obdobie. Dôvody sú úplne prozaické – chýbajúce peniaze a nevyhovujúci technický stav všetkých verejných budov, najmä radnice,

kultúrneho strediska, materských škôlok, problémy s elektroinštaláciou v základnej škole, chýbajúce chodníky, parkoviská, cesty, detské ihriská, aj ľudia bez vodovodu v Losinci a mnohé iné problémy. Zdedili sme nevyriešené nájomné zmluvy na prevádzku cintorínov s cirkvami, legislatívne zmeny nám zaviedli bezplatné školské stravovanie, do platnosti vstúpila chodníková novela, zvýšenie minimálnej mzdy, 10 percentné navýšenie miezd zamestnancov verejnej správy a školstva, pribudlo financovanie príspevkov na rekreáciu zamestnancov.

Počet obyvateľov nám klesá, mladí a vzdelaní ľudia odchádzajú, pretrvávajú problémy so zamestnanosťou, no a inflácia nám tento rok stúpla o 2,6 percenta. Navyše nesplácaná vyše 500-tisícová bielo zmenka s 5 percentným úrokom z roku 2008, splatná v roku 2023, ma strašila aj zo sna. Spoločne s poslancami mesta sme hľadali východisko z tejto situácie a riešenie sme mali podpísané až v októbri, keď sa reštrukturalizoval dlh novým úverom, s nízkym úrokom a pravidelnými mesačnými splátkami.

Mesto od roku 2004 nezvyšovalo ani nájomné v nájomných bytoch v 30-bytovej jednotke na Jesenského ulici, ktorá bola postavená z návratnej finančnej pomoci zo Štátneho fondu rozvoja bývania a prijatej dotácie na podporu budovania nájomných bytov. Splatnosť úveru je v roku 2032 a k 31.12.2018 zostávalo mestu splatiť istinu vo výške 247 204,13 €. Nakoľko uhrádzané nájomné je nepostačujúce, znamená to, že mesto dopláca na úhradu splátky návratnej finančnej pomoci sumou 15 656,53 € ročne zo svojho rozpočtu. Ďalší problém je opotrebovanosť samotnej stavby aj jednotlivých bytov, na opravy ktorých sa netvoril osobitný rezervný fond v dostatočnej výške.

K často diskutovaným témam, ktoré počas posledných dní rezonujú aj medzi našimi občanmi, patrí zvyšovanie miestnych daní a poplatkov. A tak ako inde na Slovensku, tieto nepopulárne opatrenia sa týkajú aj mesta Tisovca a Rimavskej Pily. Máme len dve možnosti ako sa vyrovnat' s problémom: zvýšiť dane a poplatky, alebo obmedziť rozsah a kvalitu verejných služieb.

Financovanie mesta a jeho prevádzky je tvorené hlavne z podielových a miestnych daní. Naša samospráva nevie ovplyvniť výšku podielových daní, ktoré nám posielajú štát a preto jediným nástrojom na dofinancovanie chodu mesta sú práve miestne dane. Môžem len skonštatovať, že financovanie mesta daňami je nepostačujúce na pokrytie všetkých požiadaviek a nárokov občanov na dobre fungujúce služby, školstvo, bezpečné aj čisté mesto.

Posledné úpravy sadzieb daní z nehnuteľností boli len nepatrne zvyšované v roku 2013 a v roku 2018, a to aj napriek tomu, že výdavky na jednotlivé služby počas posledných rokov výrazne stúpali, napr. len výdavky za energie stúpili cca o 20 percent. Osobitnú kapitolu tvoria zmeny v oblasti odpadového hospodárstva, ktoré zaviedli už v tomto roku do praxe zvýšenie poplatkov za tuhý komunálny odpad. V Tisovci sa naposledy zvyšoval poplatok za komunálne odpady v roku 2012, keď poplatok bol zo 14,60 € na obyvateľa za rok, zvýšený na 15,70 €. Táto suma samozrejme dlhodobo

nevykrývala náklady na odpady a naša samospráva patrí k tým, ktorá financuje odpady z vlastného rozpočtu aj napriek tomu, že táto činnosť má byť podľa zákona krytá výnosom z miestneho poplatku. Keď som kandidovala na funkciu primátorky mesta Tisovca, mojím cieľom bolo naštartovať zmeny a začať riešiť neriešené problémy, ktoré sa roky zanedbávali. Mnohí obyvatelia zrejme čakali výrazné a rýchle zmeny, no ak majú byť výsledky trvalé a viditeľné, rok na to je málo.

Hoci sme v tomto roku mali obmedzené finančné zdroje na investičné aktivity, podarilo sa nám viacero vecí, časť z nich aj vďaka úspešným projektom a grantom. V Rimavskej Pile novú strechu a bleskozvod dostala materská škola, do konca roka tu bude ukončená rekonštrukcia komunitného centra a nové priestory v bývalom športovom klube získajú piľňanskí dôchodcovia a MO Matice slovenskej.

V Tisovci sme prestavali bývalý Steps bar na výstavný priestor, novú strechu dostáva budova Starej radnice, obyvateľom slúži nový svetelný prechod, v spolupráci s BBSK sme vybudovali na križovatke pri Centrále bezpečnejšie zvodidlá, ktoré nahradili zničené zábradlie a opravený máme pomník padlým v 1. svetovej vojne, dobrovoľníci na Šťavici vysadili 30 stromov a pribudla tu nová autobusová zastávka aj označenie. Dobrovoľníci zo združenia TisArt vybudovali z projektu COOP Jednota detské ihrisko a páni spevokolisti zrepasovali okná na Daxnerovom dome. Do konca augusta mesto muselo zabezpečiť novú elektroinštaláciu v

školskej kuchyni základnej školy, čo bola 20-tisícová investícia. S uvoľnením financií v októbri sme začali s výstavbou parkoviska na Daxnerovej ulici aj chodníka na Sládkovičovej, v novembri bola zrealizovaná výmena podlahy – javiska v kultúrnom dome.

Zapájame sa do rôznych výziev a usilujeme sa o získanie eurofondov a dotácií. Získali sme financie na ďalšie tri bezpečné prechody pre chodcov a čakáme na vyhodnotenie viacerých podaných projektov: vodovod v Losinci, cesta na Podhradovej ulici, Tančiareň na Šťavici, rekonštrukcia pomníka padlých v 2. svetovej vojne, oprava Daxnerovho domu a rozpracované máme mnohé ďalšie projekty. Potrebujeme hľadať a získať financie na opravu radnice, domu smútku aj kultúrneho domu. Na poslancoch mesta bude aké navrhnuť a schváliť nové veci na realizáciu. Nevyhnutnosťou budúceho roka je zrekonštruovať vnútorné priestory materskej školy, elektrorozvody aj vzduchotechniku v školskej kuchyni, opravovať cesty, chodníky, vybudovať nové autobusové zastávky, či lavičku cez Rimavu. Určite som nevymenovala všetko, čo sa podarilo zrealizovať a čo potrebujeme urobiť a tiež viem, že mi to občania pripomenú. Ale určite som hrdá na našich vyškolených dobrovoľných hasičov, ktorí každý týždeň aktívne trénujú a pomáhali pri hasení požiaru na Kláku aj pri odstraňovaní následkov prívateľných dažďov v jeseni. Hoci zatiaľ majú k dispozícii len pohotovostný požiarny vozík, pevne verím, že čoskoro získame aj hasičské auto a na jar sa začne budovať aj požiarna zbrojnica.

Pomaly sa končí rok 2019 a pred nami je

veľa nových úloh, ktoré treba splniť v roku 2020 aj nasledujúcich rokoch. Nie je mojím zvykom sľubovať nesplniteľné, ale mojou úprimnou snahou je, že budem spolu so zamestnancami mesta a dúfam, že aj s podporou kolegov poslancov, naďalej venovať všetku energiu tomu, aby sa Tisovec aj Rimavská Pila stali miestom pre dôstojný život.

Mgr. Irena Milecová, primátorka mesta

Ing. Zbigniew Nišponský

Dňa 15. novembra 2019 nás vo veku 83 rokov opustil náš kamarát, dlhoročný jaskyniar, potápač, umelec a spisovateľ Ing. Zbigniew Nišponský. Členom tisovskej jaskyniarskej skupiny bol nepretržite od roku 1951.

Zbižo, ako sme ho všetci volali, sa narodil 29. júna 1936 v mestečku Starý Soncz v Poľsku.

MUDr. Ján Dianiška

Dňa 15. novembra 2019 nás nečakane opustil člen Speleoklubu Tisovec a dobrý kamarát MUDr. Ján Dianiška. Narodil sa 3. júla 1948 v Tisovci. Po ukončení základného vzdelania študoval na SVŠ v Hnúšti. Po maturite bol prijatý na štúdium medicíny v Košiciach, ktoré úspešne ukončil. Ako mladý lekár pracoval na rôznych miestach doma aj v zahraničí. Posledné roky pracoval v Banskej Bystrici, kde mal svoju ordináciu aj byt. Pravidelne prichádzal do Tisovca, ktorý ostal jeho druhým domovom. Živo sa zaujímal o dianie v meste a o všetko čo súviselo s rozvojom Tisovca. Ako

keď mal päť rokov rodina sa presťahovala do Košíc, rodného mesta jeho otca. Po absolvovaní základného vzdelania v Košiciach nastúpil v roku 1951 na novovzniknutú priemyselnú školu v Tisovci. Tu po založení jaskyniarskej skupiny sa ako 15-ročný dostáva pod vedením Ing. Svätopluka Kámena do kontaktu s jaskyňami Muránskej planiny. Počas stredoškolského štúdia sa zúčastnil mnohých významných objavov, ale aj postupov v známych jaskyniach. Po maturite v 1955 nastúpil študovať na Hutnícku fakultu Vysoké školy technickej v Košiciach. Ani počas štúdia na Vysoké škole nestratil kontakt s tisovskej jaskyniarskou skupinou. Ako študent sa rád vracal do Tisovca, kde mal svoje jaskyne, kamarátov a známych. Neskôr na Poľane kúpil chalupu, aby tu mohol chodiť častejšie. Ako mladý inžinier rozšíril svoje jaskyniarske skúsenosti o potápanie, a tak sa stal jedným s prvých jaskynných potápačov na Slovensku. Ako speleopotápač sa podieľal na objavoch a prenikaní do zatopených častí jaskýň Teplica, Bobačka, Jazerná a ďalších. Svoje jaskyniarske

lokalpatriot a vizionár podporoval rôzne jaskyniarske a kultúrne aktivity. Bol zberateľ a odborník na umenie. Darček od neho pre kamarátov a známych bol často namaľovaný obraz starého Tisovca. Aj takto propagoval svoje rodné mesto. Jaskyniarstvo vnímal ako veľkú možnosť pri zviditeľňovaní mesta a rozvoji turistického ruchu. Pravidelne sa zaujímal o výsledky bádania v jaskyniach a fascinovali ho nové objavy. Pre svoj dlhoročný záujem o jaskyniarstvo bol prijatý za člena Speleoklubu Tisovec. Aj keď s nami nechodil do terénu, pomáhal a pravidelne sponzoroval jaskyniarske stretnutia, každoročné zrazy speleopotápačov, organizoval posedenia. Dlhodobu podporu prestavbu a modernizáciu jaskyniarskej základne, ako aj jej vybavenie. Mnohí z nás sa naňho obracali so svojimi zdravotnými problémami. Ako skúsený lekár vždy pomohol. Nečakaný úraz spôsobil, že predčasne odišiel do jaskyniarskeho neba.

„Janko, zostali nám iba tie najkrajšie spomienky na Tvoje priateľstvo a pomoc. Ďakujeme Ti za všetko, čo si pre svoje rodné mesto a rozvoj jaskyniarstva v Tisovci urobil“.

*Za členov Speleoklubu Tisovec
Ing. Dušan Hutka*

Jesenná vlaha tisne sa do očí

16. novembra 2019 uplynulo 15 rokov od úmrtia nášho otca. Je mi smutno, sviečka pri fotografii. Zazvonil mobil. Bývalý spolužiak, môj i Janov kamarát oznamuje šokujúcu správu!

Odišiel priateľ, syn mojej prvej učiteľky, sused od starej školy, najmladší z dvora detských hier, tisovskej lokalpatriot a šikovný stomatológ MUDr. Ján Dianiška!

Otváram album - Kuchtovci, sestry Búšové, Jano Demian, Janova sestra Viera a ja so sestrou. Jano bol medzi nami najmladší. Šťastné detstvo pri Rimave. Ako stredoškolačka som ho stretávala s Ferom Horom (hudobný redaktor) v Bystrici. Ďalší

záber - naša partia stanuje na Táľoch. Viacerí sme uňho hľadali pomoc s bolesťami zubov. Milo ma prekvapil kalendármi tisovskej výtvarníkov i telefonátmi - až prídeme, pôjdeme aj s Hankou (jeho konškoláčkou) na kávu!

RNDr. Ivan Dianiška, Ing. D. Hutka, kamaráti v Tisovci vedia, že mal ešte veľa smelých plánov...

Je mi smutno, kamaráti by nemali odchádzať predčasne! Za seba i za tých, čo sme Ťa poznali bližšie môžem sľúbiť - nezabudneme.

Mgr. Vlasta Krišková

Spomienka na Augusta Horislava Škultétyho

Rok 2019 sa vo Veľkom Kríši niesol v duchu 200. výročia narodenia Augusta Horislava Škultétyho – evanjelického farára, ktorý sa narodil vo Veľkom Kríši a tu v chráme Božom bol aj pokrstný. V priebehu celého roka OZ Spoločnosť A.H.Škultétyho pripravilo množstvo podujatí, ktorými si svojho rodáka pripomínali; zároveň sú vyhlasovateľmi verejnej zbierky na záchranu a opravu rodného domu A.H.Škultétyho.

Dňa 27. novembra 2019 program podujatí pokračoval Konferenciou o živote, diele, poslaní a posolstve A.H.Škultétyho, na ktorej odzneli zaujímavé prednášky: PhDr. Marta Kamasová predstavila osobnosť A.H.Škultétyho s dôrazom na jeho zberateľskú činnosť. Veď práve vďaka nemu sa zachovalo množstvo rozprávok, ktoré neskôr uverejňoval Pavol Dobšínsky. Zároveň predstavila aj svoju najnovšiu publikáciu o A.H.Škultétych a tiež dielo Rozprávky a rečnôvanky pochádzajúce priamo z pera A.H.Škultétyho. Obe publikácie si môžete vypožičať aj v našej tisovskej knižnici. Pedagogickú činnosť A.H.Škultétyho priblížil všetkým poslucháčom, medzi ktorými nechýbali študenti miestnych škôl, doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD. Dnes si už len veľmi ťažko vieme predstaviť neúpornú prácu pedagóga, ktorý v zmysle vtedajšieho spisovného jazyka mal naučiť slovenčinu žiakov z celého Slovenska, ba i Čiech, pričom nielen v každom regióne, ale v každej doline, dedine sa hovorilo iným nárečím. Dnes si už len ťažko vieme predstaviť napísať slohovú prácu na tému SKROMNOSŤ – najväčšia ozdoba študenta, ale možno by to stálo za uváženie. Na záver podujatia si účastníci konferencie uctili pamiatku A.H.Škultétyho položením vencov k pamätnej tabuli na miestnej evanjelickej fare. Podujatia pri príležitosti Roka A.H.Škultétyho 2019 vo Veľkom Kríši ešte budú pokračovať. A vy všetci v Tisovci, ktorí idete okolo našej knižnice, vojdite! Dvere Mestskej knižnice A.H.Škultétyho, ktorá píše už svoju 177-ročnú históriu a od roku 1992 je pomenovaná podľa svojho prvého knihovníka, sú vám otvorené.

Miroslava Kojňáková

70 ROKOV SLOVENSKEJ SPELEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

V tomto roku si jaskyniari na Slovensku pripomenuli 70. výročie založenia Slovenskej speleologickej spoločnosti. Jaskyniari boli do 1949 organizovaní pri Klube slovenských turistov a lyžiarov. Na III. zjazde KSTL sa dovtedy existujúca jaskyniarska organizácia pretransformovala na samostatnú Slovenskú speleologickú spoločnosť. Stalo sa tak 10. septembra 1949 v Demänovskej doline, v Horskom hoteli pri Jaskyni slobody.

Zľava: Ing. Dušan Hutka, Dušan Čipka, Ján Hámoš, Ján Gandžala

Dnes, po sedemdesiatich rokoch, sa počet členov SSS blíži k číslu tisíc (935 členov v 2018), ktorí sú sústredení v 52 kluboch a skupinách. Slovenskí jaskyniari za desaťročia svojej činnosti objavili, preskúmali a písomne spracovali tisíce nových jaskýň nielen doma, ale aj v zahraničí. Táto ich práca nie je samoučelná, ale prináša nové poznatky v rôznych vedných odboroch: ako geológia, biológia, hydrológia, archeológia, zoológia, paleontológia a iné. Prínos jaskyniarstva pre spomínané vedné odbory a ochranu prírody sa nedá peniazmi vyčíslieť. Pri bádaní v jaskyniach pracuje množstvo vynikajúcich odborníkov a vedcov. Každý rok sú objavené nové jaskyne a pribúdajú kilometre podzemných priestorov. Mnohé objavené a sprístupnené jaskyne boli zapísané do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Slovenská speleologická spoločnosť je členom Medzinárodnej speleologickej únie, ako aj Európskej speleologickej federácie. Niektorí členovia SSS sa pravidelne zúčastňujú európskych a svetových jaskyniarskych kongresov, odborných podujatí, konferencií a stretnutí. Slovenskí jaskyniari majú svoje každoročné stretnutia na Speleomítingu v Liptovskom Jáne. Tu prezentujú jednotlivé skupiny a jednotlivci výsledky svojho bádania. Na stretnutí sa tradične podáva guláš a pivo a oceňujú sa najhodnotnejšie objavy a postupy v jaskyniach. Každý rok sa stretávajú naši, ale aj zahraniční jaskyniari na Jaskyniarskom týždni, ktorý usporiada vždy iná skupina či klub. Pre zúčastnených jaskyniarov toto stretnutie prináša možnosť spoznať kras a jaskyne vždy v inej oblasti Slovenska. V programe sú aj spoločné pracovné akcie vo vybraných jaskyniach

či v teréne.

Slovenská speleologická spoločnosť vydáva aj vlastný časopis Spravodaj SSS, ktorý vychádza už vyše 50 rokov. V časopise sa publikujú najmä výsledky, objavy, postupy jednotlivých jaskyniarskych skupín a informácie pre členov. SSS vydáva podľa potreby aj rôzne periodiká, bulletin, knihy, mapy a pod. Tisovská jaskyniarska skupina vznikla v 1951 a bola jednou z prvých na Slovensku. Jej zakladateľ a predseda Ing. Svätopluk Kámen viedol skupinu vyše 40 rokov. Ďalších 25 rokov viedol skupinu Ivan Kubíni. Od roku 2019 vedie skupinu predseda Ing. Dušan Hutka. Členovia počas doterajšej existencie skupiny uskutočnili významné objavy, preskúmali a zmapovali desiatky jaskýň. Postavila sa jaskyniarska základňa, ktorá i po niekoľkých rekonštrukciách slúži dodnes. O svojej činnosti a objavoch pripravili desiatky výstav, prednášok, školení, napísali stovky článkov a prezentovali svoju činnosť v rozhlase a televízii. Niektorí členovia pôsobia dlhé roky ako Stráž prírody.

Za týmito výsledkami bola tímová práca niekoľkých generácií jaskyniarov. Treba spomenúť aj čoraz častejšiu vzájomnú pomoc medzi tisovskými, moravskými a poľskými jaskyniarmi.

Jaskyniarska skupina počas svojej doterajšej existencie pripravila a uskutočnila tri Jaskyniarske týždne (1979, 1991, 2011) a od roku 2012 sa každoročne uskutočňuje v Tisovci Zraz Speleopotápačov. Výsledky bádania členov Speleoklubu Tisovec nezostali bez povšimnutia. Slovenská speleologická spoločnosť každoročne oceňuje najaktívnejších členov. V roku 2018 boli ocenení naši členovia: Prof. Tibor Sasvári, Vladimír Manica, Lukáš Vlček a najvyšším vyznamenaním Zlatou medailou Ivan Kubíni.

V roku 2019 boli v Liptovskom Mikuláši počas zasadnutia predsedníctva SSS ocenení členovia Speleoklubu Tisovec: Ján Hámoš, Ján Gandžala, Dušan Čipka a Štefan Pohorelský. Predsedníctvo ich ocenilo za dlhoročné jaskyniarske aktivity. Nasledujúci deň pokračoval v kultúrnom dome v Liptovskom Jáne tradičný Speleomíting. V programe bolo aj oceňovanie jednotlivcov a skupín. Na tohtoročnom Speleomítingu boli ocenení potápači Zuzana Schusterová, Michal Ševeček a Ján Blaho za mimoriadne výsledky v prieskume jaskyne Teplica v Tisovskom krase. Potápači v spolupráci s tisovskými jaskyniarmi objavili v Teplici ďalšie zatopené, ale aj voľné priestory. Stalo sa tak po vyše štyridsiatich rokoch pokusov o objavenie nových priestorov v tejto jaskyni. Rok 2019 priniesol ďalšie postupy a objavy. Boli objavené nové priestory v jaskyni Mangalica a postúpili sme aj v Nišponského jaskyni v Májovom závrte. Bolo objavených päť nových jaskýň, v ktorých pokračuje bádanie.

Medzi smutné udalosti, ktoré tohto roku postihli náš jaskyniarsky klub, bolo úmrtie našich troch dlhoročných členov: Štefana Pohorelského, Ing. Zbiža Nišponského a MUDr. Jána Dianišku. Všetci sa nezmazateľne zapísali do histórie tisovského jaskyniarstva. Budú nám veľmi chýbať.

Ing. Dušan Hutka, predseda Speleoklubu Tisovec

SPOMÍNAME NA NAŠICH ZOSNULÝCH ČLENOV

Štefan Pohorelský

Dňa 30. mája 2019 nás po ťažkej chorobe opustil pán Štefan Pohorelský. Štefan sa narodil 8. januára 1958 v Tisovci. Po ukončení základného vzdelania sa vyučil za kovoobrábača. Pracoval v ŽTS v Tisovci, neskôr na JRD, ale často aj pri ťažbe a spracovaní dreva. Vyrastal na samote v Jasličtiach. Dôverne poznal takmer všetky jaskyne na okolí. Často pomáhal jaskyniarom a neskôr koncom 70. rokov 20. storočia sa stal riadnym členom vtedajšej Oblastnej jaskyniarskej skupiny č.6 v Tisovci. Jaskyniarom zotrval nepretržite vyše 40 rokov. Bol šikovný a technicky zdatný v rôznych oblastiach, a tak sa uplatnil pri budovaní jaskyniarskej základne. Vedel opravovať

karbidky, vyrábал jaskynné uzávery, mal na starosti terénny automobil, elektrocentrálu a iné. Pomáhal pri meraní jaskýň, objavoch, záchranných prácach v Teplici. Jeho pomoc bola neoceniteľná pri jaskyniarskych týždňoch, rôznych stretnutiach a varení gulášov. V posledných rokoch mu zdravotný stav nedovolil chodiť s nami do terénu, ale to nezmenšilo jeho prínos pre rozvoj tisovského jaskyniarstva. Slovenská speleologická spoločnosť v Liptovskom Mikuláši v tomto roku ocenila jeho dlhoročné aktivity, aj keď si ocenenie pre chorobu nemohol prevziať osobne. „Štefan, všetci členovia Speleoklubu Tisovec Ti ďakujeme za všetko, čo si pre jaskyniarstvo urobil“.

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci 27.11.2019

schválilo:

- poplatky za jednorazový prenájom priestorov, inzerciu, hlásenie v rozhlase a politickú reklamu s účinnosťou od 01.12.2019
- v zmysle §12 ods. 4 písm. c) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a uznesenia MsZ č. 158/2019 zo dňa 30. októbra 2019, prenájom nehnuteľného majetku, a to: nebytových priestorov nachádzajúcich sa v objekte bývalých verejných toaliet so súpisným číslom 1197 na Nám. Dr. V. Clementisa v Tisovci o výmere 30 m², z dôvodu hodného osobitného zreteľa za účelom odkladania príručného tovaru pre predajňu kvetinarstva, ako aj zabezpečenie verejno-prospešných služieb, pre obchodnú spoločnosť Kvety – Tulipán, s.r.o., so sídlom Vansovej č. 698/23, 981 01 Hnúšťa, IČO: 47 120 207, vo výške nájomného v súlade s nariadením mesta, a to 8,30 Eur/m²/rok, to znamená za celkové nájomné vo výške 249 Eur/rok s dobou prenájmu na od 01.12.2019 do 30.11.2021
Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 11 poslancov, z toho za prenájom nehnuteľného majetku – nebytových priestorov hlasovalo 11 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.
- otvorenie prevádzky ZELOVOC ZA BRÁNOU na adrese Partizánska 154/30, 980 61 Tisovec, ktorú bude prevádzkovať Diana MYDLOVÁ, trvale bytom Tisovec s nasledovnými otváracími hodinami: Pondelok – Piatok: od 8:00 hod. do 16:00 hod., sobota: od 12:00 hod. do 16:00 hod., nedeľa: od 11:00 hod. do 14:00 hod.
- otvorenie prevádzky MLIEČNEHO AUTOMATU na adrese Daxnerova, prac. EKN č. 2433, 980 61 Tisovec, ktorú bude prevádzkovať Ivan HUDÁČEK, trvale bytom Jelšava s prevádzkovou dobou pondelok – nedeľa: od 9:00 hod. do 18:00 hod.
- otvorenie prevádzky IVELI – výroba a predaj darčkových premetov a suvenírov z rôznych materiálov, ktorú bude prevádzkovať Iveta KRÚČEKOVÁ, trvale bytom Tisovec s nasledovnými otváracími hodinami: pondelok – piatok: od 8:30 hod. do 16:00 hod., sobota – nedeľa: zatvorené, obedňajšia prestávka od 12:00 do 13:00 hod.
- otvorenie prevádzky JANINNA – výroba sviečok a tieniacej techniky, dielňa a predajňa, ktorú bude prevádzkovať Ing. Jana KUBÍNIOVÁ, trvale bytom Tisovec s nasledovnými otváracími hodinami: pondelok – piatok: od 12:00 hod. do 16:00 hod., sobota – nedeľa: zatvorené
- zaradenie do návrhu LXX. PORADOVNÍKA na pridelenie voľných bytov v 30 bytovej jednotke na ulici Jesenského 1470 v Tisovci, pre nasledovných uchádzačov: Monika RAJCHELOVÁ – dvojizbový byt, Renáta KOVÁČOVÁ – garsónka ZTP (alternatíva jednoizbový byt na prízemí)
- v zmysle §7 ods. 5 písm. b) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 8 písm. b) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a uznesenia MsZ č. 159/2019 zo dňa 30. októbra 2019, predaj nehnuteľného majetku, a to: pozemky v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, a to: parcelu EKN č. 7161, evidovanú ako trvalý trávny porast o výmere 1921 m² a parcelu CKN 7161/12, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 62 m² (pozemky zastavané stavbou vo vlastníctve žiadateľa vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvoria neoddeliteľný celok so stavbou), pre Martina SPIŠIAKA, bytom Tisovec, za 2,00 Eur/m², to znamená za celkovú sumu 3 966,00 eur.
Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 10 poslancov, z toho za predaj majetku mesta hlasovalo 10 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.
- v zmysle §12 ods. 4 písm. c) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 9 písm. c) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov a uznesenia MsZ č. 161/2019 zo dňa 30. októbra 2019, prenájom nehnuteľného majetku, a to: časť pozemku v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, parcelu EKN č. 2433, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie celkovej výmere 12 m², vedenú na LV č. 2603 z dôvodu hodného osobitného zreteľa (verejno-prospešný účel – umiestnenie stánku s mliekomatom),

pre Ivana HUDÁČEKA, bytom Jelšava, za 1,70 Eur/m²/rok, to znamená za celkovú sumu 20,04 Eur/rok na obdobie od 1.12.2019 do 30.11.2021
Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 11 poslancov, z toho za prenájom majetku mesta hlasovalo 11 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.
- zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 162/2019 pod písm. B) zo dňa 30. októbra 2019, ktorou sa pôvodný text uznesenia v znení „formou odpočtu z nájomného“ nahrádza novým textom v nasledovnom znení: „formou zápočtu s refakturovanými nákladmi za spotrebu zemného plynu na vykurovanie prenajatých priestorov“
- zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 163/2019 pod písm. B) zo dňa 30. októbra 2019, ktorou sa pôvodný text uznesenia v znení „formou odpočtu z nájomného“ nahrádza novým textom v nasledovnom znení: „formou zápočtu s refakturovanými nákladmi za spotrebu zemného plynu na vykurovanie prenajatých priestorov“
- na návrh primátorky Mesta Tisovec podľa Článku 2 ods. 11 Zásad odmeňovania poslancov a členov komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci zo dňa 26.06.2019, jednorazový mimoriadnu odmenu za plnenie povinností nad rámec povinností poslancu mestského zastupiteľstva pre: poslanca Ing. Jaroslava HECKA vo výške 600,00 Eur, poslanca JUDr. Mária KELETIHO vo výške 600,00 Eur, poslanca Róberta BOHÁČIKA vo výške 300,00 Eur
- na návrh primátorky mesta Tisovec podľa Článku 3 ods. 4 Zásad odmeňovania poslancov a členov komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci zo dňa 26.06.2019, jednorazový mimoriadnu odmenu za plnenie povinností nad rámec povinností člena komisie mestského zastupiteľstva pre člena Komisie výstavby a rozvoja mesta Romana ŠOTEKA vo výške 300,00 Eur
- na návrh primátorky Mesta Tisovec podľa Článku 2 ods. 11 Zásad odmeňovania poslancov a členov komisií Mestského zastupiteľstva v Tisovci zo dňa 26.06.2019, jednorazový mimoriadnu odmenu za práce a činnosti vykonané v obchodnej spoločnosti SLUŽBY MESTA TISOVEC, s.r.o. nad rámec povinností poslancu mestského zastupiteľstva pre: poslanca Ing. Jaroslava HECKA vo výške 600,00 Eur, poslanca Ing. Róberta BUCHTU vo výške 400,00 Eur, poslanca Ing. Hanu HOMOLOVÚ vo výške 400,00 Eur, poslanca Milana ŠLAJFERA vo výške 400,00 Eur
vzalo na vedomie
- žiadosť Ervína MUŠUKU, bytom Tisovec, o odpredaj pozemku vo vlastníctve mesta a schválilo vyhlásenie majetku mesta, a to novovytvorené pozemky v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, parcelu CKN č. 7072/4, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 2 m² a parcelu CKN č. 7077/2, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 7 m² v zmysle geometrického plánu č. 32966334-66/2019, vypracovaného geodetickou kanceláriou Ján BRNDIAR, so sídlom ČA 697, 980 55 Klenovec, za prebytočnú majetok mesta a tiež aj zámer predať majetok mesta, a to novovytvorené pozemky v intraviláne katastrálneho územia Tisovec, parcelu CKN č. 7072/4, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 2 m² a parcelu CKN č. 7077/2, evidovanú ako zastavaná plocha a nádvorie o celkovej výmere 7 m² v zmysle geometrického plánu č. 32966334-66/2019, vypracovaného geodetickou kanceláriou Ján BRNDIAR, so sídlom ČA 697, 980 55 Klenovec z dôvodu hodného osobitného zreteľa (pozemky zastavané stavbou vo vlastníctve žiadateľa) v zmysle §7 ods. 5 písm. b) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom štátu, ktorý mesto užíva a v zmysle §9a ods. 8 písm. b) Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, pre Ervína MUŠUKU, bytom Tisovec, za 4,80 Eur/m², to znamená za celkovú sumu 43,20 Eur
Z celkového počtu 11 poslancov, bolo prítomných 10 poslancov, z toho za zverejnenie zámeru predať majetok mesta hlasovalo 10 poslancov. Návrh bol prijatý trojpäťtinovou väčšinou všetkých poslancov.
- vyhlásenie volieb do Národnej rady Slovenskej republiky v sobotu 29. februára 2020 od 7:00h do 22:00h
- utvorenie volebných okrskov a určenie volebných miestností primátorkou mesta podľa §8 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky nasledovne:
Volebný okrsk č. 1 – HÁMOR
Volebná miestnosť: Budova Mestských lesov Tisovec, Sládkovičova 271, Tisovec

Ulice: Bánovo, Hviezdoslavova, Kľak, Kozí Chrbát, Ľadovo, Ľavkovo, Partizánska č. 105 – 138, Podhradová, Roveň, Sládkovičova, Zbojská
Počet voličov: 464
Volebný okrsk č. 2 – MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO (stará časť)
Volebná miestnosť: Budova MsKS, Jesenského 835, Tisovec
Ulice: Bakulíného, Francisciho, Jozeffyho, Nám. Dr. V. Clementisa, bez ulice
Počet voličov: 797
Volebný okrsk č. 3 – MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO (nová časť)
Volebná miestnosť: Budova MsKS, Jesenského 835, Tisovec
Ulice: Dielik, Jesenského, Malinovského, Muránska, P. Šířfika, Partizánska č. 42, 94 – 104, 139 – 169, 195, Šťavica, Štefánikova
Počet voličov: 789
Volebný okrsk č. 4 – DAXNEROV DOM
Volebná miestnosť: Budova Daxnerovho domu, Daxnerova 745, Tisovec
Ulice: Daxnerova, Markovo, L. Štúra, Suché Doly
Počet voličov: 727
Volebný okrsk č. 5 – RIMAVSKÁ PÍLA
Volebná miestnosť: Budova Kultúrneho domu, Hlavná 76, Rimavská Píla
Ulice: Cigánska osada, Dlhá, Družstevná, Hlavná, Partizánska, Vansovej, Železničná
Počet voličov: 387
- vymenovanie zapisovateľov okrskových volebných komisií primátorkou mesta podľa §19 ods. 4 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky nasledovne: okrsk č. 1 – Bc. Michala Durecová
okrsk č. 2 – Jaroslava Hrušková
okrsk č. 3 – Eva Cabanová
okrsk č. 4 – Bc. Ida Krišková
okrsk č. 5 – Miroslava Kojnoková
zrušilo: písm. B) a C) uznesenia Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 165/2019 zo dňa 30. októbra 2019, následne schválilo
1. podľa ustanovenia § 18a ods. 4 Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, vyhlásenie voľby hlavného kontrolóra Mesta Tisovec na deň 29. január 2020 na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Tisovci;
2. podľa ustanovenia § 18a ods. 6 Zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v neskoršom znení, rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra Mesta Tisovec na 30% pracovný úväzok;
3. náležitosti písomnej prihlášky: meno, priezvisko, titul, dátum narodenia, bydlisko, kontaktný údaj, súhlas so zverejnením osobných údajov na účel vykonania voľby v mestskom zastupiteľstve podľa zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, údaj o najvyššom dosiahnutom vzdelaní s úradne overenou fotokópiou príslušného dokladu o dosiahnutom vzdelaní, profesijný životopis, osobné údaje v rozsahu podľa § 10 ods. 4 písm. a) zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov, čestné vyhlásenie o spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu;
4. termín doručenia prihlášok: 15. januára 2020, 17.00 hod. ;
5. miesto a spôsob odovzdávania prihlášok: písomnú prihlášku spolu s požadovanými dokladmi musia kandidáti odovzdať do určeného termínu do podateľne Mestského úradu v Tisovci. Obálku je potrebné označiť „Voľba hlavného kontrolóra – NEOTVÁRAŤ!“ a skonštatovalo, že uchádzač musí splňať požiadavky podľa § 18a ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a podľa § 3 ods. 1 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme
neschválilo
- ukončenie nájomnej zmluvy na prenájom bytov v 30 bytovej jednotke na ulici Jesenského 1470 v Tisovci, dohodou k 30.11.2019, v zmysle ods. 1 písm. a) Čl. IV. „Zánik nájmu“ nájomnej zmluvy zo dňa 01.09.2019, s nasledovným nájomníkom: Ľuboš BAŠTÁK – trojizbový byt č. 30
- žiadosť Slavomíra KRIŠKU, trvale bytom Tisovec, o osadenie plechovej prenosnej garáže na pozemku, parcele EKN č. 2369, evidovanej ako záhrada
- žiadosť Martina HUTÁNA, Jozefa CAVARU, Ľubice LOKŠOVEJ a Františka SÚČA, všetci trvale bytom Tisovec, na vybudovanie 4 kusov plechových garáží na pozemku, parcele EKN č. 2363/502, evidovanej ako zastavaná plocha a nádvorie, v dispozícii uvedenej v prílohe č. 5
z uznesení spracovala redakcia

SLOVENSKÝ ZVÄZ CHOVATEĽOV V TISOVCI OSLÁVIL 20. VÝROČIE SVOJEJ ČINNOSTI

V sobotu 30. novembra 2019 si tisovská organizácia Slovenského zväzu chovateľov pripomenula 20. výročie svojho vzniku. Jej členovia boli prijatí komisiou ZPOZ v obradnej sieni mesta Tisovec.

Po úvodných slovách, básni o rodnom kraji a ľúbivej piesni sa všetkým členom prihovorila predsedníčka ZPOZ-u Marta Svobodová.

Vážení naši hostia, členovia Slovenského zväzu chovateľov!

Henry Fielding, anglický románopisec a dramatik sa nezaoberal len krásnou literatúrou, v ktorej často využíval pravý zemitý humor, ale, ako všestranný človek, sa zaujímal i o krásy rodnej zeme a o vzťah ľudí k zvieratám. Často hovorieval: „Nič nečiní človeka ľudskejšim ako láska k zvieratám.“

A práve láska ľudí k zvieratám je zrkadlom kultúry národa. Túto pravdu dokazujú všetci chovatelia a drobnochovatelia nielen na Slovensku, ale na celom svete. Najmä tí súkromní, ktorí chovajú svojich miláčikov len tak z pasie, pre potešenie či pre úžitok, pre blízky kontakt so živou prírodou a v neposlednej rade i pre zdieľanie

skúseností a priateľstvo. Občas sa nimi aj prezentujú, ľubia ich, chránia, venujú im tú najlepšiu starostlivosť a opateru, nedajú na nich dopustiť a navzájom si vlastne dodávajú energiu. O mnohých nikto možno ani nevie, lebo nie sú registrovaní v žiadnom spolku.

Ozajstný chovateľ chová srdcom. Je to krásna záľuba, ale aj veľmi náročná a zodpovedná práca, pretože každý chovateľ pracuje so živým materiálom. Zvieratká sa dokonca stali od 1. septembra 2018 súčasťou ľudí a už nie sú deklarované ako veci, ale ako živé a citiace bytosti. Toto nóvum zabezpečila novela zákona č.39 o veterinárnej starostlivosti z roku 2007, lebo tak ako všetky stvorenia na tejto Zemi, aj oni majú právo na život vo vyhovujúcich podmienkach. Majú právo na životný priestor, ktorý vyhovuje ich prirodzeným fyzickým a psychickým nárokom.

Túto literu zákona dodržiať aj u nás v Tisovci členovia Slovenského zväzu chovateľov. Ich záujmové združenie už 20. rokov funguje na základe dobrovoľného členstva a združuje domácich chovateľov zvierat s cieľom zachovať genofond existujúcich čistokrvných národných plemien, ktoré sú našim duchovným dedičstvom. Je to ich koníček, je to ich láska k zvieratám a k rodnej krajine.

Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov v Tisovci vznikla na základe iniciatívy tisovských občanov dňa 15. januára 1999 ustanovujúcou schôdzou. Hneď na jej prvom zasadnutí sa zišlo 17 chovateľov králikov, hydiny, oviec, kozičiek aj exotického vtáctva, aby nadviazali na chovateľské tradície čistokrvných chovov spred roku 1989.

Medzi zakladajúcich členov patrili Pavel Milec, Ján Martini, Ján Venceľ, Juraj Svoboda st., Jaroslav Hoos, Branislav Brndiar st., Štefan Balog, Igor Murtin, Dušan Demian, Ján Dianiška, Pavel Pohorelský, Rudolf Pastýr, Miloš Šupka, Július Čepík, Milan Svinčiak, Ján Dianiška (poštár) a Pavel Rosiar.

Zároveň si zvolili pracovný výbor, ktorý začal s chuťou pracovať v zložení – predseda: Juraj Svoboda st., tajomník: Pavel Milec a hospodár: Dušan Demian. 18. februára 1999 im bolo pridelené evidenčné číslo a zaradenie základnej organizácie pod Oblastný výbor v Rimavskej Sobote.

Títo nadšenci začali svoju činnosť úplne od nuly. Prvé, tak veľmi potrebné finančné prostriedky, získavali brigádami na Mestských lesoch pri sadení stromčekov. Odvážna myšlienka uskutočňovať výstavy drobných zvierat aj v Tisovci vznikla na XX. Oblastnej výstave v Čerčanoch na podnet bývalého primátora mesta Tisovec Ing.

Petra Mináča. A tak sa i. propagačná výstava drobných zvierat uskutočnila v roku 2006. Výstavnícke začiatky ale neboli ľahké. Kľetky pre králiky, či voliéry pre hydinu museli dovážať až z Čerčanov a stojany pod kľetky pred každou výstavou stavali z dosák. Vďaka podpore Mestských lesov si postupne tieto potrebné veci vyrobili sami.

Prvé výstavy sa uskutočňovali vo dvore reštaurácie Dariaň. Od roku 2011 sa už realizujú v areáli MsKS, kde je väčší priestor pre zvieratká. Do dnešného roka 2019 na výstavách vystavili 518 ks králikov, 143 voliér hydiny a 124 kľetiek holubov. Okrem Tisovca pravidelne členovia tejto základnej organizácie vystavujú svojich miláčikov na Oblastnej výstave v Čerčanoch a tiež na štvoroblastných výstavách, ktoré usporadúvajú oblastné výbory Banskej Bystrice, Zvolena, Pohronia a Rimavskej Soboty, kde veru aj tisovčania patria, podľa vysokého ohodnotenia, k úspešným chovateľom.

V priebehu rokov sa samozrejme rozvíjala, ale i menila členská základňa tisovských chovateľov. Niektorí jej rady opustili zo zdravotných dôvodov, iní museli odísť do rôznych miest za prácou, no našli sa i takí, ktorí svoje členstvo aktivovali len zo zisťných dôvodov. V súčasnosti má Základná organizácia Tisovec 25 aktívnych členov a dôležité je, že sú medzi nimi i traja mladí chovatelia – študenti stredných škôl. Počet dopĺňa jeden kolektívny člen – mesto Tisovec.

V roku 2018 na základe návrhu oblastného výboru v Rimavskej Sobote udelila Republiková rada Slovenského zväzu chovateľov dvom jej členom vzájomné vyznamenanie. Jurajovi Svobodovi st. – Bronzovú plaketu za zásluhy o rozvoj SZCH a Dušanovi Demianovi – Čestný odznak za dlhoročnú funkcionársku a aktívnu činnosť v rámci ZO Tisovec.

Vážení chovatelia!

Držíme vám palce v pokračovaní a aj v rozvíjaní prirodzeného vzťahu ku svojim zvieratkám a želáme vám veľa trpezlivosti, odhodlania, zdravia a samozrejme ďalšieho, minimálne ešte aspoň 20-ročného priateľstva.

Čo je však pre všetkých nás úžasné, je to, že svoje nadšenie posúvate smerom k mladým ľuďom, pretože tak i v nich rozvíjate úctu k životu a k remeslám, ktoré súvisia s činnosťou patriacou na vidiek a do podhorských oblastí. Tak aj oni raz budú odovzdávať svoje skúsenosti a zároveň prispievať k romantike obci, keď aj ich deti ráno prebudí kikiríkanie kohúta, hundranie moriek alebo hlasy kozičiek a ovečiek.

Nuž, starajte sa o vaše zvieratká, lebo ako sa hovorí, kto chce byť šťastný celý život, stane sa drobnochovateľom!

Po slávnostnom príhovore predseda základnej organizácie Juraj Svoboda st. odovzdal všetkým prítomným členom ďakovné listy od Republikovej rady Slovenského zväzu chovateľov v Bratislave podpísané ich predsedom RNDr. Júliusom Szabóom a tajomníčkou Mgr. Gabrielou Babjakovou.

Osobitné vzájomné vyznamenanie Republiková rada udelila dvom členom Blaškovi Petrovi – odznak Vzorný chovateľ za výstavnícku činnosť a Dianiškovi Petrovi Čestný odznak za zušľachtovanie zvierat, za funkcionársku a výstavnú činnosť.

Pamätná kniha mesta sa čochvíľa zaplnila podpismi tisovských členov SZCH a takovku opäť prevzali zpozári. Podmanivé slová básne následne umocnila ďalšia preverza.

Keďže v dobrej spoločnosti čas kráča milfóvymi krokmi aj prítomným hosťom krásne momenty prijatia v obradnej sieni sa po záverečnom slove stali peknými spomienkami. Tie, plní dojmov, prehodnocovali všetci na spoločnom posedení v reštaurácii Centrál.

Nezabudli, samozrejme, i na slová poďakovania členom ZPOZ-u za veľmi dôstojný obrad, Silvii Remperovej a jej personálu za výborný gurmánsky zážitok a fotografovi Milanovi Slabejovi za ochotu prísť a zdokumentovať slávnostné chvíle.

Nakoniec sa i ja chcem v mene všetkých chovateľov poďakovať ich manželkám a rodinám, ktoré im tento krásny koníček tolerujú a zdieľajú s nimi úspechy, ale aj sklamanie. Bez nich by to jednoducho nešlo!

Menoslov súčasných členov ZO SZCH v Tisovci:

Ambróz Stanislav, Ambrózová Katarína, Bálint L. Viktor (z Lomu nad Rimavicou), Bálintová Viktória (z Lomu nad Rimavicou), Blaško Peter, Demian Dušan, Dianiška Peter, Dianiška Peter, Ferencík Jaroslav, Hanuska Ľubomír, Hecko Miroslav, Hlavatý Štefan, Hodoň Martin, Husanica Tomáš, Kolektívny člen mesto Tisovec, Kriška Branislav, Murtin Igor, Prouzová Jana (z Lomu nad Rimavicou), Rosiar Ivan (z Lomu nad Rimavicou), Sabó Štefan, Stejskal Michal, Struhár Ján, Svinčiak Martin, Svoboda Juraj ml., Svoboda Juraj st.

Mgr. Marta Svobodová, predsedníčka komisie ZPOZ

Workshop ľudských práv na SOŠ v Tisovci

Novembrové udalosti a ochranu ľudských práv si pripomenuli žiaci SOŠ v Tisovci dňa 20.11.2019 workshopom, obsahom ktorého bolo 30. výročie Nežnej revolúcie, slovenská spoločnosť v období II. sv. vojny, obchodovanie s ľudmi, prevencia šikano-

vania, ochrana životného prostredia a predchádzanie vzniku požiarov. V skupinovej práci si žiaci vyskúšali pozitívne a negatívne stránky minulého režimu, ktoré konfrontovali s vlastnými skúsenosťami. Vytvorili imaginárnu slovenskú obec pred II. sv. vojnou. Oboznámili sa s vtedajším životom na Slovensku a so súvisiacimi historickými faktami. Vystupovali v rolách pamätníkov, dobových novinárov i zástupcov obyčajných ľudí. Získali cenné informácie, ako sa vyhnúť rizikám akéhokoľvek zneužívania a obchodovania s ľudmi. Postupne prechádzali k formám, ktoré odhaľujú šikanovanie a reflektovali svoje postoje cez rôzne preventívne aktivity. Zoznámili sa s formami ochrany našich lesov a životného prostredia. Naučili sa, čo majú

robiť pri podozrení vzniku požiaru v bytových priestoroch i ohrození pri povodniach. Cenné rady a skúsenosti odovzdali žiakom: PhDr. H. Pašiaková, PhD., Mgr. E. Ružičková a Mgr. S. Hlásny z organizácie Post Bellum, Mgr. Ľ. Hajtolová a Bc. I. Scholtz z projektu „Stop obchodovaniu s ľudmi“, Mgr. J. Círáková a Mgr. M. Jančiová z Centra právneho poradenstva v Rim. Sobote, I. Ondrejka z Mestských lesov v Tisovci, Mgr. kpt. M. Vetráková a ppráp. M. Hruška z Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Rim. Sobote. Všetkým menovaným ďakujeme pekne a tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutie.

Mgr. A. Majerská, PhD.

Aj veľké decká podporujú malé decká

Stredná odborná škola v Tisovci sa už niekoľko rokov finančne i organizačne zapája do verejnej zbierky Hodina detí, ktorá ako symbol spájania sa v prospech detí a mladých ľudí z celého Slovenska funguje nepretržite už 18 rokov. V tomto roku sa niesla v duchu pomoci, ktorú „veľké decká poskytnú malým deckám“.

Zbierka dáva nádej a vytvára stabilný a efektívny systém podpory pre deti a mladých ľudí zo všetkých regiónov Slovenska. Vybierané financie smerujú do niekoľkých oblastí pomoci: na preventívne projekty zamerané na rozvoj tvorivosti a aktivity detí, na rozvoj práce v prospech iných, na intervenčné projekty zamerané na

riešenie problémov detí, keď zlyháva ich rodina, na projekty zamerané na školské prostredie a na rozvoj životných zručností detí aj učiteľov a na projekty zamerané na budovanie bezpečného prostredia pre deti. Každá z uvedených oblastí má veľký zmysel a my sme tešíme, že aj v tomto roku sme mohli istým finančným príspevkom prispieť k podpore projektov na ich rozvoj.

Za pomoc ďakujeme aj obyvateľom a návštevníkom mesta Tisovec, ktorí sa dňa 14. novembra 2019 zapojili do spomínanej zbierky. Opäť sme spoločne dokázali, že sa vedia spojiť tí, ktorí pomoc potrebujú a tí, ktorí ju môžu a chcú poskytnúť.

Mgr. M. Koncošová

Ocenenie aktívnych škôl a aktívnych učiteľov

Dňa 27. novembra 2019 sa v Cikkerovej sieni na Radnici v Banskej Bystrici konala medzinárodná konferencia o demokracii a ľudských právach Human Forum, ktorej hlavným iniciátorom je občianska platforma Nie v našom meste. Konferencia bola realizovaná pod záštitou prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej, verejnej ochrankyne práv Márie Patakyovej, predsedu banskobystrického samosprávneho kraja Jána Luntera, primátora mesta Banská Bystrica Jána Noska, rektora Univerzity Mateja Bela Vladimíra Hladlovského a dekana Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Branislava Kováčika. Hlavným obsahovým kontextom od začiatku histórie podujatia HUMAN FORUM je hľadanie odpovedí na

otázku, či je demokracia na Slovensku a v Európe v ohrození. Na vývoj demokracie vplyvajú rôzne faktory a každý rok konferencia venuje pozornosť práve tým, ktoré v spoločnosti najviac rezonujú, poskytuje priestor pre vyjadrenie názorov a argumentov pre rôzne skupiny v spoločnosti, zapája ich do diskusie o tom, ako by mala vyzerat' naša spoločnosť, a čo pre to môžeme ako občania urobiť. Každoročne sa do vzdelávacích aktivít, ktoré sú dôležitou súčasťou podujatí HUMAN FORUM, zapájajú aj viaceré základné a stredné školy, ich učitelia a učiteľky, aby viedli a vychovávali mladú generáciu k občianskej zodpovednosti, k odmietnutiu nenávisťi, diskriminácie a korupcie v spoločnosti, k odmietnutiu radikalizmu a extrémizmu. Venujú sa činnosti a práci, ktorá vôbec nie je jednoduchá a vyžaduje mnoho nápadov, aktivít a diskusných priestorov.

V tomto školskom roku súčasťou konferencie bolo aj oceňovanie aktívnych škôl a aktívnych učiteľov. Jednou z ocenených škôl bola aj Stredná odborná škola Tisovec. Naša škola už dva roky realizuje v rámci ľudskoprávneho vzdelávania študentov projekt na podporu demokracie, na podporu jej rozvoja a ochrany. Ocenenie za aktívnu prácu v rámci projektu a za realizáciu vzdelávacích aktivít na pôde SOŠ Tisovec získala aj jej učiteľka – Mgr. Monika Koncošová. Ocenenie školy i našej učiteľky nás teší, ale zároveň zaväzuje. Je pre nás aj veľkou motiváciou do ďalších rokov a do ďalšej práce,

SOŠ Tisovec

Spojil nás Tajovský

V roku 2019 si celá naša spoločnosť pripomína 145. výročie narodenia Jozefa Gregora Tajovského, významného slovenského prozaika, dramatika, básnika, redaktora, politika, úradníka a učiteľa. Dňa 12. novembra 2019 žiaci Základnej školy Dr. V. Clementisa v Tisovci pod vedením Mgr. G. Kéry a študenti Strednej odbornej školy v Tisovci pod vedením Mgr. M. Koncošovej spoločne pripravili spomienkové podujatie, ktoré venovali životu a tvorbe spomínaného autora. Podujatie otvorila p. G. Kéry. Nasledovala prezentácia o J. G. Tajovskom,

v rámci ktorej sa žiaci i študenti dozvedeli zaujímavosti o rodine, z ktorej autor pochádzal, o jeho štúdiách, pracovnom a manželskom živote, ale aj o záujmoch autora. Dôležité bolo pripomenúť si aj literárnu tvorbu J. G. Tajovského. Najprv sme sa zoznámili s poviedkou Maco Mlieč, ktorá je považovaná za jedno z najvýraznejších diel autora. Čítanie z poviedky pripravili študenti SOŠ-ky. V krátkych videách sme spoznávali aj diela Statky-zmätky a Mamka Pôstková. Záver podujatia bol venovaný súťaži, ktorá mala preveriť vedomosti žiakov i študentov o J. G.

Tajovskom. Súťaž skončila veľmi zaujímavou. Oba tímy stratili rovnaký počet bodov (dva), teda víťaza súťaže sme nemali, ale treba zdôrazniť, že víťazom boli všetci tí, ktorí podujatie pripravovali a ktorí sa ho zúčastnili. J. G. Tajovský bol vzácny človek, človek, ktorého krédom bolo „dušu ľudí nie kroj opisovať.“

Ďalšie podrobnejšie informácie o ňom nájdete na mnohých internetových portáloch.

Mgr. M. Koncošová

Život tisovského spevokolu v roku 2019

Spevokol Dr. Samuela Daxnera v Tisovci v roku 2019 žil vo svojej 142. sezóne bohatým kultúrnym a spoločenským životom. Tak, ako je to spevokolom vlastné, aj tisovský počas roka tvoril nový repertoár, s ktorým sa následne prezentoval na rôznych podujatiach. Za všetky možno spomenúť vystúpenia na Dňoch mesta Tisovec, pri prijatí jubilanta v sobášnej sieni, v rámci krstu knihy v obci Sušany ako aj pri pripomienke represálií v evanjelickom kostole.

Bezproblémový však v súčasnej dobe nie je žiadny umelecký kolektív, nevynímajúc náš. Charakter súčasného spôsobu života - najmä mládeže - ovplyvňuje aj vekovú štruktúru jeho členov. „Skalni“ zostávajú, mladí neprichádzajú. Našťastie toto tvrdenie v poslednom období už neplatí stopercentne a darí sa nám získavať aj nových členov.

Ku spevokolskému životu patrilo nerozlučne aj spoločenské dianie v ňom. Vyplnený bol okrem zaužívaných pripomenutí si vzácných životných jubileí jeho členov aj spoločnou účasťou na akciách, na ktorých spev a hudba absentuje, alebo vyplnený manuálnou prácou pri zveľďovaní priestorov Daxnerovho domu. Výsledkom takejto činnosti v ostatnej dobe sú obnovené nátery na všetkých oknách spevokolom využívaných priestorov, ako aj sfunkčnenie ich uzamykacieho mechanizmu a výmena poškodených sklenených výplní.

Štefan Sabó, Rudolf Keleti, Juraj Brož, Tomáš Dianiška a Ján Dianiška, ml. v období mesiacov máj až október spolu odpracovali neuveriteľných 342 hodín. Právom im patrí poďakovanie. Poďakovanie patrí aj Štefanovi Hlavatému a Ľudovítovi Kriškovi. Okrem uvedených členov, ktorí dielo dokonali príspevom svojich fyzických síl a zručností, patrí poďakovanie primátorke mesta Mgr. Irene Milecovej, p. Monike Dianiškovej i Petrovi Cavarovi, pretože bez ich pričinenia by dielo nebolo završené.

V úvode nebolo spomenuté hudobné podujatie, na ktorom sa pravidelne zúčastňujeme, ale koná sa v predvianočnom období - Daxnerov Tisovec, na ktoré Vás spolu s ďalšími účinkujúcimi zbormi z blízkeho okolia srdečne pozývame. Zároveň Vám ďakujeme za Vašu doterajšiu priazeň so želaním úspešného roku 2020.

Ing. Peter Rukavica, predseda spevokolu

Dobrovoľníctvo

Čarovné slovo, ktoré sa teraz stáva veľmi módnym, je však veľmi potrebným v tejto uponáhľanej dobe. Tisovec sa stal symbolom takejto ľudskej šľachetnosti, ktorá zveľďuje kvalitu života a posúva spoločnosť do stavu spokojnosti a pocitu, že sme niečo dokázali. V nedávnej minulosti to boli práve dobrovoľníci z USA, ktorých sa tu vystriedalo štyristo a občania z Tisovca, ktorí prispeli k rekonštrukcii a dostavby budovy meštianky. Zodpovednosť s batohom odvahy si naložil vtedajší predseda predstavenstva TEG Ján Leško, ktorý stavbu úspešne viedol a budova je doteraz pýchou Tisovca.

Politika sa využívala na podporu tohto snaženia. Vtedajšia poslankyňa Národnej rady Slovenska Iveta Nováková vybavila u ministra financií výnimku, aby na dofinancovanie rekonštrukcie meštianky bolo možné použiť finančné prostriedky z odvádzaných daní. Evanjelické gymnázium sa z náhradných priestorov v základnej škole presťahovalo v roku 1994. Rekonštrukcia bola kompletne dokončená v roku 1997. Dobrovoľníctvo môže mať aj takéto podoby.

História má pamäť, ale ľudia zabúdajú

Ľudia musia nájsť v sebe dobro a mať šľachetné úmysly. Je to ťažké hľadanie a dôvod na zamyslenie, či takto chceme obohatiť svoj život. Myšlienka dobrovoľníctva bola prítomná pri zakladaní Pomocnice. Rekonštruje sa katolícka fara. Tisovec sa takto znova dostáva do povedomia. Je to predovšetkým o ľuďoch, ktorí tu žijú.

Myšlienka dobrovoľníctva sa presadzuje najmä v generácii štyridsiatnikov. Ľudia v priemyselných a silných mestských centrách, kde sú sústredené podniky, nielen slovenské, majú vzácny pocit, že treba pomáhať. U Slovákov sa vzáňa pocit patriotizmu. Domov je Slovensko aj Tisovec.

V septembri a októbri prišlo do Tisovca 24 dobrovoľníkov z telekomunikačnej spoločnosti AT&T Bratislava. Boli to špičkoví odborníci v oblasti informačných technológií rôznych národností. Okrem Slovákov malo zastúpenie Chorvátsko, Írsko, Česká republika. Čistili nám lesné porasty a vysadili dvetisíc stromčekov v Nemcovej. Starali sa o nich, Dielik s.r.o Roman Rončák, Pol'ana s.o., Ivan Kriška, Ján Kriška, Miroslav Ivan. Ubytovanie poskytla Oľga Belušiaková. Čo je dôležité? Chcú prísť znova. Chodia pracovať aj do Tatier, ale objavili Tisovec, lebo aj v Tisovci treba pomáhať.

Dobrovoľníctvo je dobrá vôľa

Je to vzácné spojenie, ktoré treba v Tisovci povzbudiť. Dobrú vôľu a naše úmysly limituje čas a moment, kedy sa na tento prejav odhodláme. Možno to ponecháme na lepšie časy. Dôležité je to nepremeškať.

Politika, i tá miestna, zdeformovala dobrovoľnosť. Nevie, či je služba občanom prioritná alebo sa prehládajú ich potreby. Občan je v tejto dobe ťažko skúšaný politikmi, ich spormi a spôsobom rozkrádania štátu. Dobrovoľne im odovzdal dôveru.

Aj Tisovec žije miestnou politikou. V programe novembrového zasadnutia

mestského zastupiteľstva bolo aj schválenie mimoriadnych odmien poslancom. Primátorka Irena Milecová to zdôvodnila mimoriadnou iniciatívou, nad rámec povinnosti poslancu. Len sme sa nedozvedeli výsledky tejto iniciatívy. Poslankyňa Hanka Homolová sa vzdala svojej odmeny v prospech dobrovoľného trénera tenisovej prípravky Júliusa Szaba, ktorý sa už druhý rok venuje deťom z Tisovca. Je to u nej povýšenie poslaneckého mandátu na poslanie a službu pre lepší Tisovec. Politika, i tá miestna, je o vytváraní podmienok pre tých, čo chcú ľuďom dobrovoľne odovzdať to, čo ľudia dokážu osloviť a povzbudiť.

Dobrovoľníctvo si našlo cestu do športových aktivít pre občana. Sú tam ľudia, ktorí nám ostatným chcú odovzdať to, po čom túžime my dospelí a naše deti. Je vzácnym doplnkom života.

Život je divadlo

Nevieme, kedy sme divákmi a kedy hercami. Túto dilemu nám pomôže vyriešiť viera vo svoje schopnosti. Scénu nám pripravuje spoločnosť v ktorej žijeme, rodina, práca, ľudia, ktorých stretávame a priatelia. Dôležitý je priestor, prostredie, ktoré dostávame darom. Ako naložíme s týmto darom?

Príležitosťou je advent a vianočné sviatky. Predsazatia, ktoré si dáme v rámci novoročných želaní, nás obohatia. Až sa nám ich podarí aspoň čiastočne splniť s vystúpením v divadle života, budeme spokojní.

Vladimír Pašiak

Beseda so spisovateľkou Kristínou Baluchovou

Dňa 19.11.2019 do našej knižnice zavítala spisovateľka, psychologička, filantropka, niekdajšia letuška – Kristína Baluchová. O zážitky z lietania, písania, príhodách zo vzduchu z pozemského tuzemského i exotického zahraničného prostredia sa podelila

so žiakmi 3. ročníka ZŠ Tisovec, ktoré na stretnutie s ňou prišli s pani učiteľkou Mgr. Ľudmilou Goldschütterovou.

Kristína Baluchová – rodáčka z Kežmarku (tam prežila detstvo a absolvovala Gymnázium), potom vyštudovala psychológiu na Filozofickej fakulte Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Píše už viac ako 10 rokov, z toho takmer 6 rokov bola letuškou. Napísala niekoľko kníh pre dospelých a štyri pre deti: Kamoši z vypraného svetra, Kapitán Padák & Straty a nálezy, Kapitán Padák & Pašerácka spojka, Kapitán Padák & Lietajúce auto.

Knižky o Kapitánovi Padákovi ilustroval Ondrej Sova. „Prvého Padáka som písala dlhšie, asi tri roky, ale druhého som napísala už za asi rok, najrýchlejšie som dopísala tretiu knižku...“ Prečo začala písať a prečo aj o lietani? „Keď som bola malá, som veľmi rada čítala. Trávila som veľa času v knižnici, mala som rada knihy. Chýbala mi ale knižka o lietajúcom hrdinovi. Keď som pracovala ako letuška, alebo aj

neskôr, keď som cestovala po svete, tak som nazbierala veľmi veľa zážitkov. Pokúsila som sa napísať prvú knižku, tá sa ujala, a tak mi to ostalo...“ Pri knižkách o kapitánovi Padákovi nestrávia čitatelia len príjemné chvíle, ale aj sa čo-to naučia a dozvedia: napr. o časových pásmach, kde môžete ten istý deň zažiť dvakrát, aké zložité je odhaliť pašerákov vzácných zvierat, kto vymyslel lietajúce auto a na čo môže slúžiť a iné zaujímavosti. Naši malí čitatelia sa tiež dozvedeli, že sa už pripravuje aj štvrtý diel kníh o kapitánovi Padákovi, tak všetci držíme palce, aby sme sa čo najskôr mohli začítať do dobrodružného príbehu kapitána Padáka a jeho priateľov. Držíme spisovateľke Kristíne Baluchovej palce, aby tak, ako na besede v Tisovci dokázala zaujať našich trietakov, mali aj v budúcnosti úspech u čitateľov aj ďalšie jej knihy pre deti či pre dospelých.

Miroslava Kojnoková

VINŠUJEME VÁM...

Jedny z najkrajších sviatkov v roku sa blížia. Už tradične sa spájajú s čarovnou atmosférou, ktorá ovláda aj naše mesto. Aj v tomto roku sme sa usilovali vytvoriť program, v ktorom si každý nájde to svoje. A tento rok sme nezabudli ani na zvyky a tradície našich predkov.

Dňa 8.decembra 2019 sme pripravili vianočný program **Vinšujeme Vám...**, v ktorom sa predstavili deti z DFS Čičíček z Tisovca, z DFS

Zrkadielko z Hnúšte, z DFS Červené jablčko z Pohronskej Polhory a tiež deti z MŠ Tisovec. Uvili krásny veniec zložený z tancov, piesní a tradičných zvykov, ktoré sa viažu k celému adventnému obdobiu. Zo zázračnej truhlice zvykov našich predkov vytiahli tradície a občasne viažuce sa k strážim dňom Kataríny, Ondreja i Lucie, a tak nám priblížili čaro týchto dní.

Odpradáva sa koncom jesene a začiatkom

zimy, keď už nebolo práce na poli, dievky schádzali na priadky či páračky. Pri práci veselo klebetili, rozprávali sa o strašidlách, spievali, aj večtili. Za dievkami zvyčajne aj mládenci poprichádzali a rozprúdila sa zábava. Na Ondreja sa odušu vešti a čaruje! Všetky dievky súce na vydaj chcu vedieť, koho im osud prisúdil a chcu sa dozvedieť čo najviac o svojom budúcom ženichovi. A tak nám malí folkloristi priblížili liatie olova, či trasenie plotom alebo stromom. Na sviatok svätého Mikuláša sa najviac tešili deti. Okolo Mikulášovej osoby sa zachovalo najviac zvykov s jeho obdarovávaním detí, ktoré mu priznávali svoje dobré skutky, i zlé prehršky.

V predvečer tohto sviatku navštevuje domácnosti s deťmi muž s bielou bradou a nadeľuje im sladkosti, ale ich aj dobrotivo karhá. Neraz mu pomáhajú čerti a anjeli. Aj malí folkloristi si pripravili pásmo piesní či vinšov pre Mikuláša. V predvečer Lucie chodievali po domoch ženy zahalené do bielych plachiet, s pomúčenou tvárou, a mlčky – aby ich nespoznali – vymetali kúty. Tak vyhánali z domov a dvorov strašidlá, zlých duchov, temné sily, choroby a trápenia. A veru ich vyhnali aj z našej kinosály. K najbohatším a najzaujímavejším patria zvyky, ktoré sa spájajú s obdobím Vianoc. Nastal čas radosti, veselosti. Ľudia vykonávali tajuplné úkony, obrady a zvyky, ktoré mali zabezpečiť najmä šťastie,

zdravie a tiež dostatok úrody v budúcom roku. Sviatočnú atmosféru počas vianočného cyklu, ktorý trval od 24. decembra do 6. januára, dotvárali vianočné hry v podaní ľudových divadiel.

A takéto hry nám predstavili aj naši účinkujúci. Potom už nastal čas, aby sme sa rozlúčili so starými, ale nie zabudnutými časmi. A veríme,

že nezostanú zabudnuté ani naďalej, pokiaľ ich budú naše deti ďalej šíriť. Spoločnou piesňou Daj Boh šťastia... ukončili malí folkloristi svoj krásny program, ktorý v rámci projektu Tancuj, tancuj... podporil Fond na podporu umenia ako hlavný partner programu. Nakoniec nastal čas zapáliť na našom adventnom venci druhú sviečku. Tá symbolizuje mier. Prajeme vám, aby nádej na dostatok zdravia, šťastia a spokojnosti bez vzájomných svárov zakotvila v každej domácnosti. Prajeme vám mier v duši a srdce plné lásky k daniu okolo seba, zbavené nenávisti a naučené odpúšťať.

Požehnané Vianoce, priatelia!

Nutnosť zvyšovania poplatku za komunálny odpad

Mesto Tisovec považuje za nutné Vás informovať, že v zmysle zákona č. 329/2018 o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vznikla pre mestá a obce od 1.1.2019 povinnosť vypočítať úroveň vytriedenia komunálneho odpadu za každý rok. Následne sa na základe výpočtu úrovne vytriedenia odpadu stanovuje sadzba zákonného poplatku za uloženie odpadu. Pre rok 2019 sa zákonný poplatok pre mesto Tisovec zvýšil z 5,04 € na 12,00 € za tonu uloženého komunálneho odpadu na skládke. Predpokladaná miera vytriedenia za rok 2019 pre určenie zákonného poplatku v roku 2020 je 26,80 %, z toho vyplývajúci zákonný poplatok za uloženie 1 tony odpadu pre rok 2020 bude 22,00 €. Európska únia stále tlačí na zvyšovanie miery

vytriedenia odpadu, a tým pádom každý rok dvíhajú poplatky za uloženie odpadu. Zákonný poplatok predstavuje len jednu zložku ceny uloženia odpadu na skládku. Druhá zložka tvorí poplatok za zneškodnenie uložení 1 t odpadu na skládku v Hnúšti. Pre rok 2020 dochádza k úprave zmluvnej ceny za zneškodnenie uložení 1 tony komunálneho odpadu na skládke v Hnúšti z 32,51 € bez DPH na 33,00 € bez DPH. Z vyššie uvedených skutočností vyplývajú celkové náklady pre mesto Tisovec za uloženie 1 tony odpadu na skládku, čo predstavuje sumu cca **61,70 €/t**. Mesto Tisovec naposledy zvyšovalo poplatok za komunálne odpady v roku 2012, kedy pre zdaňovacie obdobie daného roka bol zvýšený poplatok zo 14,60 €/osoba/rok na 15,70 €/osoba/rok (nárast o 1,10 € - nárast 7,53%). Od roku 2012 nastali zmeny v oblasti odpadov, aj z tohto dôvodu sme nútení pristúpiť k zvýšeniu poplatku za komunálny odpad, nakoľko by celkové náklady na zneškodnenie odpadu

v zmysle zákona o odpadoch, mali byť hradené z finančných prostriedkov vyzbieraných na poplatku za komunálny odpad. Aj po zvýšení poplatku za komunálny odpad na **22,00 €** nebudú pokryté všetky náklady na zneškodnenie odpadu. Mesto Tisovec aj po zvýšení poplatku za komunálny odpad bude doplácať z rozpočtu približne **30 %** nákladov za zneškodnenie odpadu. Aj okolité mestá a obce pristupujú k zvýšeniu poplatku za komunálny odpad, v niektorých prípadoch sa jedná o niekoľko desiatok %, teda aj mesto Tisovec je nútené pristúpiť k zvýšeniu poplatkov za komunálny odpad. **Cesta ako znižovať poplatky je len v dôkladnej separácii, čím viac sa nám spoločne podarí vyseparovať, tým menej bude zákonný poplatok za uloženie odpadu stúpať a v celkovom dôsledku tak môžeme prispieť k ochrane a k zlepšeniu životného prostredia.**

Ing. Miriam Janotiková